

4. David Hesmondhalgh (2002), *The Cultural Industries*, London: Sage Publications.
5. David Throsby (2001), *Economics and Culture*, Cambridge: Cambridge University Press.
6. World Intellectual Property Organisation (2003), *Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright-based Industries*, Geneva: WIPO.
7. UNESCO Institute for Statistics (2005), *International Flows of Selected Cultural Goods and Services 1994-2003: Defining and Capturing the Flows of Global Cultural Trade*, Montreal: UIS.
8. Americans for the Arts. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.americansforthearts.org>.
9. UNESCO (2012), *Measuring the economic contribution of cultural industries: A review and assessment of current methodological approaches*, UNESCO-UIS.
10. Джон Хокинс Креативная экономика. Как превратить идеи в деньги. – М.: Издательский дом «Классика – XXI», 2011. – 256 с.
11. Зеленцова Е.В., Гладких Н.В., *Творческие индустрии: теории и практики*. – М.: Издательский дом «Классика – XXI», 2010. – 240 с.

УДК 338(477):330:322

Марущак Д.Ю.
*здобувач кафедри міжнародної економіки
Черкаського державного технологічного університету*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЙНОГО ОБ'ЄДНАННЯ АСЕАН

Розкрито сутність впливу інвестиційної стратегії на розвиток економіки країн АСЕАН. Визначено та проаналізовано механізми реалізації інвестиційної політики, що вимагають стратегічного підходу. Проводиться аналіз масштабів міжнародних іноземних вливань в економіку країн АСЕАН, а також вивчаються особливості участі самих держав-членів інтеграційного угруповання в інвестуванні за кордоном.

Ключові слова: інвестиції, стратегія, інвестиційні можливості, конкурентоспроможність, інвестиційна стратегія, стратегічні напрями, державне регулювання.

Марущак Д.Ю. ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА КАК СРЕДСТВО РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ ИНТЕГРАЦИОННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ АСЕАН

Раскрыта сущность влияния инвестиционной стратегии на развитие экономики стран АСЕАН. Определены и проанализированы механизмы реализации инвестиционной политики, требующие стратегического подхода. Проводится анализ масштабов международных иностранных вливаний в экономику стран АСЕАН, а также изучаются особенности участия самих государств-членов интеграционной группировки в инвестировании за рубежом.

Ключевые слова: инвестиции, стратегия, инвестиционные возможности, конкурентоспособность, инвестиционная стратегия, стратегические направления, государственное регулирование.

Marushchak D.U. INVESTMENT POLICY AS A MEANS OF INVESTMENT STRATEGY INTEGRATION ASSOCIATION ASEAN

The essence of the impact of investment strategy for economic development of ASEAN. Identified and analyzed mechanisms for implementing investment policies that require a strategic approach. An analysis of international foreign inflows extent into the economy of the ASEAN countries, as well as study the features of participation of Member States themselves integration group to invest abroad.

Keywords: investment strategy, investment opportunities, competitiveness, investment strategy, strategic direction, and regulation.

Постановка проблеми. На тлі загальної мінливої ситуації в глобалізованому світовому просторі заслуговують особливої уваги економічні процеси, що відбуваються в одному з найдинамічніших регіонів світу, – Південно-Східної Азії. Лідером цієї організації є країна Сінгапур, яка в 2014 році зайняла перше місце серед 189 країн світу, по легкості ведення бізнесу [8].

Постановка завдання. На основі викладеного, можна сформулювати дослідження, яке полягає в аналізі основних інструментів інвестиційної політики АСЕАН.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завдяки своєму вигідному географічному положенню, багатим запасам природних і трудових ресурсів країни АСЕАН є дуже привабливими для зарубіжних інвесторів. Оскільки інтенсивність припливу іноземного капіталу протягом періоду існування об'єднання була різною, то можна виділити кілька етапів у процесі формування системи взаємодії країн АСЕАН із зарубіжними інвесторами.

Уряд країн, що розвиваються намагається стимулювати інвестиції та створити сприятливий інвестиційний клімат, який приваблює іноземних інвесторів

у свої країни. У результаті, приплив інвестицій розглядається як життєво важливе доповнення до зусиль в області розвитку.

АСЕАН підписав різні економічні угоди, які роблять значний вплив на поліпшення інвестиційного клімату в регіоні. Ці угоди спрямовані на підвищення, у тому числі конкурентоспроможності регіону і привабливості для інвестицій, виробництва, торгівлі та бізнесу взагалі. З точки зору інвесторів, ці угоди збільшити охоплення галузей, відкритих для інвестицій, лібералізація інвестиційного режиму, забезпечують значно збільшення розміру ринку, а також сприяють руху інвестицій і доступу на виробничі підприємства регіону.

Основним завданням Економічного співтовариства АСЕАН є створення єдиного ринку та виробничої бази з п'яти основних елементів: вільне переміщення товарів, послуг, інвестицій і робочої сили, і вільний потік капіталу. У свою чергу, мета комплексної інвестиційної угоди АСЕАН (АСІА), яка набрала чинності 29 березня 2012 складає зміцнення інвестицій АСЕАН шляхом створення вільного, відкритого, прозорого і комплексного інвестиційного режиму для вітчизняних та міжнародних інвесторів по всій

території країн-членів АСЕАН, що підтримує економічну інтеграцію регіону до і після інтеграції економічного співтовариства АСЕАН. Була розроблена модальність для усунення та вдосконалення інвестиційних обмежень і перешкод [1].

Дві попередні інвестиційні програми АСЕАН, угода АСЕАН про інвестиційну Площу (AIA) і угода з гарантування інвестицій (IGA), які склали основу інвестиційної діяльності АСЕАН вичерпали себе.

Основними перевагами нової угоди є наступні:

- перейняті кращі міжнародні інвестиційні програми, які допомагають захистити інвесторів і їхні вкладення;
- сприяння менш обмежувальних режимів;
- дозвіл громадянам третіх країн отримати вигоду від АСІА;
- заохочення високого рівня прозорості в інвестиційних нормативних документах;
- ухвалення інвесторами і державою механізмів врегулювання спорів, та впровадження методів альтернативного врегулювання спорів [2].

Інвестором по АСІА може бути фізична або юридична особа. Фізична особа визначається як національний громадянин, або постійний житель країни-члена АСЕАН. Юридична особа визначається як будь-яка юридична особа відповідно до чинного законодавства держави-члена АСЕАН, і може бути корпорація, трест, товариство, спільне підприємство, індивідуальний підприємець, об'єднання, або будь-який інший правовий суб'єкт підприємницької діяльності.

АСІА також забезпечує підвищений захист інвесторів і їхніх вкладень, включаючи справедливий і рівноправний режим. Держави-члени АСЕАН погодилися не заперечувати справедливість у судових або адміністративних процедурах відповідно до принципів належної правової процедури, і що приймаюча країна не братиме довільні рішення і стежити за його правилами і нормами. Для будь-яких юридичних дій, інвестор має право на юридичне представництво і право на оскарження. Держави-члени АСЕАН також беруть всі заходи, необхідні для захисту та безпеки інвестицій у всі часи, включаючи під час будь-яких заворушень чи заколоту. Будь-які збитки, отримані через збройний конфлікт, громадянську війну або при надзвичайному стані, відшкодовує АСІА [2].

Під АСІА, кожна держава-член має дозволити всі трансфери, пов'язані з вільно використовуваною валютою за ринковим курсом обміну, чинним на момент переказу. Трансфери можуть включати в себе:

- 1) Внески до капіталу в тому числі початкового внеску.
- 2) Прибуток, приріст капіталу, дивіденди, роялті, ліцензійні платежі, технічна допомога і технічні та управлінські збори, відсотки та інші поточні доходи.
- 3) Надходження від повного або часткового продажу або ліквідації гарантійної інвестиції.
- 4) Прибуток та інші винагороди персоналу.

Для запобігання виникнення серйозного балансу платіжних і зовнішніх фінансових труднощів, держава-член може накласти обмеження на вільний переказ коштів, але повинні слідувати певним критеріям.

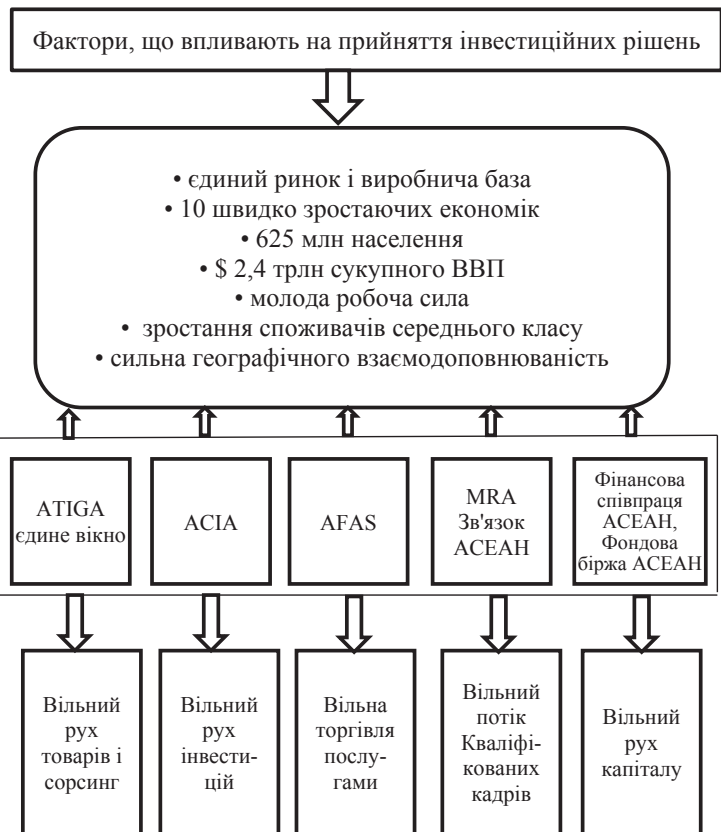

Рис. 1. Основні чинники, які мають вплив на прийняття інвестиційних рішень

Складено автором на основі джерела [1]

Важливим елементом співпраці між інвесторами і державою є механізми врегулювання спорів. Потенційні інвестори можуть вирішити суперечки з використанням вітчизняних судів, у рамках міжнародного арбітражного розгляду, за допомогою альтернативних методів вирішення спорів: посередництво, примирення, консультації і переговори. Інвестор повинен показати, що він поніс збитки чи шкоду і сталося це з причини або приймаючої країни-члена своїх зобов'язань за АСІА.

Країни АСЕАН проводять безперервні реформи для поліпшення свого бізнесу та інвестиційної діяльності. Підтвердженням цьому є постійно зростаючий приплив іноземних інвестицій.

Таблиця 1

Приплив прямих іноземних інвестицій у країни АСЕАН

Країна	2011	2012	2013
	ПП, млн дол США		
Бруней	1 208,3	864,8	908,4
Камбоджа	891,7	1 557,1	1 274,9
Індонезія	19 241,6	19 137,9	18 443,8
Лаос	466,8	294,4	426,7
Малайзія	12 000,9	9 400,0	12 297,4
М'янма	2 058,2	1 354,2	2 620,9
Філіппіни	1 815,9	2 797,0	3 859,8
Сінгапур	48 474,5	59 811,5	60 644,9
Таїланд	3 861,1	10 699,2	12 999,8
В'єтнам	7 519,0	8 368,0	8 900,0
Разом АСЕАН	97 538,1	114 284,0	122376,5

Складено автором на основі [2]

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в АСЕАН у 2013 році як і раніше постійно зростають і в 2013 році перевищили 122 млрд дол США. Більшість держав-членів АСЕАН мають високі показники в 2013 році, лише дві країни понизили свої дані.[3]

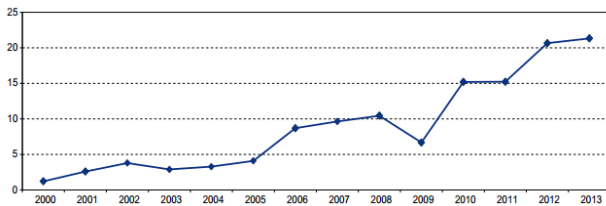

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій у середині АСЕАН за 2000-2013 р., млрд дол. США [3]

Компанії АСЕАН інвестували 21 млрд дол США в регіоні в 2013 році, що на 13% більше, ніж у поєднанні внутрішньо регіональних інвестицій між 2000 і 2005 рр. На інвестиції в середині АСЕАН припадало близько 17% від загального припливу капіталу в регіоні. Зростаючі корпоративні доходи і грошові резерви компаній АСЕАН сприяли сильному внутрішньо регіональному притоку інвестицій [3].

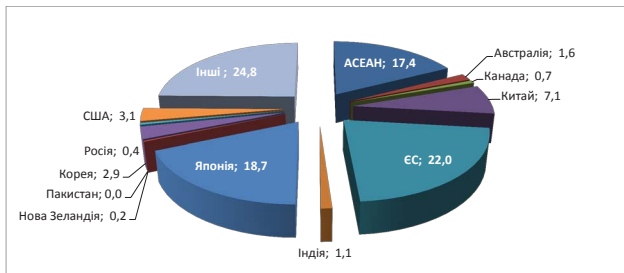

Рис. 3. Частка ПІІ за основними країнами/регіонами партнерами в 2013 р. [2]

Топ-10 інвесторів склали більше 70% припливу капіталу в 2012-2013 роках (рис. 3). Японія була найбільшим інвестором, а потім держави-члени АСЕАН в якості групи. Разом вони становили більше 36% інвестицій в обидва роки. Інвестиції від країн Європейського союзу були також значним (основними партнерами були Нідерланди, Великобританія, Люксембург). Китайські компанії також інвестують активно в АСЕАН і в 2013 році притік інвестицій склав \$ 8,6 млрд дол США. Компанії США інвестували значно менше, в 2013 році – близько 3,8 млрд доларів, це становило лише 3% всіх прямих іноземних інвестицій в АСЕАН. Хоча їхні інвестиції в регіон скоротилися, багато американських компаній все частіше розглядають даний регіон як інвестиційно привабливий. Деякі почали розширювати свою діяльність в АСЕАН та інші планують зробити це в найближчі кілька років.

Крім того, держави-члени АСЕАН також вжили заходів щодо подальшої лібералізації інвестиційних режимів, провели реформи, щодо пом'якшення правил, створення стимулів, зниження оподаткування, організація заходів з просування, упорядкування інвестиційних процедур, спрощення вимоги, встановлення комплексних центрів і економічних зон. Деякі країни-члени також підписали нові двосторонні інвестиційні договори або угоди про вільну торгівлю, а деякі ведуть переговори зі своїми потенційними партнерами.

Отже, реалізація Угоди АСЕАН про конкурентоспроможність інвестицій (АСІА), включає лібералі-

зацію зобов'язань, які регулярно переглядаються з метою підвищення конкурентоспроможності регіону в залученні інвестицій. Для підвищення прозорості та легкості ведення бізнесу в регіоні був створений сайт, запущений 19 серпня 2013. Він служить в якості шлюзу для доступу до інвестиційної інформації про регіон та держави-члени АСЕАН.

Розглянемо більш детально по кожній країні-члені АСЕАН. У Брунеї створено систему ліцензування бізнесу (BLS), яка забезпечує єдине онлайн вікно для ряду процесів ліцензування бізнесу, які раніше забезпечувалися 13 урядовими установами. Були створені центри по спрощенню процедур, які також служать якості платіжних процедур.

Програма OneBiz була запущена в лютому 2013 року і надала підприємцям доступ і застосування необхідної документації з більшою легкістю і зручністю [4]. Реструктуризація інтелектуальної власності в країні відбулася в 2013 році, зі створенням у Брунеї відомства інтелектуальної власності (BrUIPO). Станом на червень 2013 року, всі заявки патентів, товарних знаків і промислових зразків вводять BrUIPO.

Угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків набула чинності 24 вересня 2013 року.

Бруней продовжує вдосконалювати інвестиційний режим у країні, у тому числі шляхом надання більш якісних послуг інфраструктури. У міжнародному аеропорту Брунею ведеться модернізація, і роботу планується завершити до кінця 2014 року.

Проект спрямований на покращення умов аеропорту і збільшити як частоту польотів так і пасажирські перевезення.

Деякі з промислових парків країни модернізуються:

- Salambigar Промисловий парк, призначений для фармацевтичної, харчової, косметичної та галузі легкої промисловості;
- Sungai Liang Промисловий парк, газових та основних нафтопродуктів;
- Rimba Digital Junction, харчування для хай-тек індустрії;
- Bukit Panggal Промисловий парк, в якому розмістяться енергоємне виробництво промисловості;
- Telisa Промисловий парк для аквакультури і змішаних галузей.

Зовнішньоекономічна політика Брунею передбачає укладання угод інвестиційного співробітництва в рамках Транс-Тихоокеанському регіону – Угода про партнерство (ТЕС), яка повинна бути завершена до кінця 2014 року [5].

У 2014 році Камбоджа уклала дві двосторонні інвестиційних угоди.

23 квітня 2014 року з Білоруссю та інший 17 червня 2014 року з Бангладеш. Також Камбоджа ратифікувала протокол про внесення змін до двосторонніх інвестицій відносин між Камбоджею і В'єтнамом, яка була підписана 24 червня 2012 року.

Прийнято ряд реформ щодо подальшого вдосконалення інвестиційного середовища. Вони включають у себе наступне:

1) Закон про інвестиції. Переглянутий закон, прийнятий у 1994 році, щоб визначити основні можливості і зробити Камбоджу більш привабливим місцем для інвестицій.

2) Спеціальні економічні зони. Закон про особливі економічні зони в даний час розробляється. Мета полягає в тому, щоб зробити такі зони з більш функціональним і ефективним режимом на підтримку соціально-економічного розвитку в країні, у тому числі сприяння участі Камбоджі в новому розвитку.

3) Державно-приватне партнерство. Закон готується для залучення більше представників приватного сектору в економічному розвитку на основі державно-приватного партнерства.

4) Політика з промислового розвитку. Камбоджа завершує документ про політику з промислового розвитку 2015-2025 рр. Ця робота включає в себе консультації із зацікавленими сторонами. Надання інформації щодо реалізації політики механізмів розвитку конкурентоспроможної промисловості в Камбоджі, у тому числі виявлення потенційних галузей з високими темпами зростання [6].

Індонезія теж ввела ряд заходів і реформ для сприяння залученню інвестицій. Вони включають у себе наступне:

- Інвестори тепер можуть реєструвати їх основні ліцензії через інтернет-системи. Програма ВКРМ постійно вдосконалює систему онлайн, щоб дозволити інвесторам зареєструвати інші види ліцензій на ведення бізнесу по 2016 р., які схвалені ВКРМ.

- Реєстрація суб'єкта господарювання тепер може бути зроблена в Інтернеті, який прискорює час, тепер це займає лише 1 день замість 16 днів.

- Реєстраційна компанія сертифікат (TDP), прискорила час, необхідний для видачі ліцензій – тільки 3 дні замість 15 днів.

- Процес реєстрації працівників при Міністерстві трудових ресурсів був спрощений, тепер це займає лише 1 день замість 14 днів.

Процедури для отримання дозволу на будівництво були спрощені, і реєстрація для дозволу на будівництво може бути зроблена через інтернет-системи. Процес підключення води був прискорений, займає три дні замість восьми. Процедури для установки електрики були спрощені через інтернет-системи реєстрації, скорочуючи час, необхідний від 101 дня до 15-40 днів.

У червні 2014 року, Індонезія підписали 67 угод з потенційними партнерами, з яких 59 були ратифіковані [7].

З 1 липня 2013 року, між Лаоською Народно-Демократичною Республікою і Білоруссю укладена угода, яка охоплює заохочення і захист інвестицій.

Станом на червень 2014 року, Лаоська Народно-Демократична Республіка підписала угоди з 28 країнами. Основними країнами партнерами є Канада, Сербія та Пакистан [2].

Заохочення інвестицій у Малайзії буде здійснюватися в контексті якості інвестицій, які включають у себе проекти, що використовують високі технології, мають високу додану вартість, і наукомістких. Податок з продажів і послуг буде замінений податком на додану вартість, і починаючи 1 квітня 2015 року встановлюється в розмірі 6%.

Малайзія веде переговори інвестиційної співпраці з країнами Європейського союзу і з країнами ТЕС [2].

М'янма оголосив низку заходів з ліквідації інвестиційного обмеження з метою поліпшення інвестиційного клімату в країні. Серед яких наступні: усунення мінімальних вимог до капіталу, надання податкових стимулів, лізинг нерухомості та енергозберігаючі стандарти для навколишнього середовища та соціального захисту. Переглянуті закони про СЕЗ для подолання відсутності інфраструктури, залучення прямих іноземних інвестицій, які приведуть до збільшення експорту.

Уряд вжив заходів для зниження операційних витрат, з якими стикаються внутрішні приватні фірми

за рахунок скорочення обтяжливих правил і зменшення державного контролю.

Важливі реформи оподаткування були зроблені. Ставка податку на прибуток була знижена до 25% з 30%. М'янма також веде переговори з Європейським Союзом щодо угоди про захист інвестицій.

Сінгапур підписали низку угод про уникнення подвійного оподаткування в 2013 році з Барбадосом, Білоруссю, Чехією Еквадором, Ліхтенштейном, Люксембургом.

Проведені реформи і модернізація економік країн АСЕАН демонструють відданість держав цього регіону на пряму на відкриття своїх економік та посилення їх інтегрування у світове господарство з індивідуальним урахуванням національних, етнічно-регіональних, історичних та соціально-економічних особливостей своїх господарських систем.

Національні уряди держав-членів АСЕАН стали ініціаторами економічних перетворень, чітко ставлячи цілі і намічаючи перспективи розвитку, оптимально вибираючи методи для досягнення поставлених цілей і коригуючи курс реформ відповідно до змін світової та регіональної ринкової кон'юнктури.

Дослідження було спрямоване на вирішення актуального наукового завдання щодо визначення стратегічних напрямів забезпечення реалізації інвестиційної політики в країнах АСЕАН. Отримані основні результати дають можливість сформулювати наступні висновки теоретичного і практичного характеру. Сформовано підхід щодо визначення факторів, що впливають на прийняття інвестиційних рішень, зокрема в країнах АСЕАН.

Обґрунтовано пріоритетні напрями формування інвестиційної політики інтеграційного об'єднання, що дозволило провести оцінку інвестиційного потенціалу кожної країни-члена. Визначено, що основним нормативним документом є угода АСІА, яка набрала чинності 29 березня 2012 року, складає зміцнення інвестицій АСЕАН шляхом створення вільного, відкритого, прозорого і комплексного інвестиційного режиму для вітчизняних та міжнародних інвесторів по всій території країн-членів АСЕАН, що підтримує економічну інтеграцію регіону до і після інтеграції економічного співтовариства АСЕАН.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. ASEAN Investment Report 2013-2014 ASEAN // [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.asean.org/images/pdf/2014_upload/AIR%202013-2014%20FINAL.pdf.
2. Інвестування в АСЕАН // [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.asean.org/images/pdf/2014_upload/AIR%202013-2014%20FINAL.pdf.
3. АСЕАН Офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.asean.org/news/item/foreign-direct-investment-statistics>.
4. Програма OneBiz ASEAN // [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://onebiz.business.gov.bn/sop/process/MIPR_BBLS/Index.
5. Міністерство закордонних справ Брунею Офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mofat.gov.bn/Pages/tradeandinvestment1126-8985.aspx>.
6. Міністерство закордонних справ Камбоджі Офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfaic.gov.kh/?page&lg=en&menu1=213&ctype=article&id=213&lg=en>.
7. Міністерство закордонних справ Індонезії Офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kemlu.go.id>.
8. Ведення бізнесу. Офіційний сайт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/rankings>.